

REGERINGSKANSLIET

Utbildningsdepartementet

Remisspromemoria

En nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande

Innehåll

1. Sammanfattning.....	3
2. Författningsförslag.....	5
2.1 Förordning om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande	5
2.2 Förordning om ändring i förordningen (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan	10
2.3 Lag om avgift för ansökan avseende kvalifikationer för livslångt lärande	11
2.3 Lag om ändring i högskolelagen (1992:1434).....	11
2.4 Förordning om ändring i förordningen (2007:991) med instruktion för Överklagandenämnden för högskolan.....	11
3. Den europeiska referensramen, Myndigheten för yrkeshögskolans nuvarande roll och åiterrapporterade uppdrag	13
3.1 Den europeiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande	13
3.2 Myndigheten för yrkeshögskolan – nationell samordningspunkt för EQF.....	15
3.3 Myndigheten för yrkeshögskolans uppdrag om att utveckla en nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande	16
4. Förslag om en nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande	18
4.1 Den nationella referensramen ska regleras i en ny förordning.....	18
4.2 Krav på resultat av lärande i den nationella referensramen	23
4.3 Kvalifikationer som fastställs i förordning	25
4.4 Ett ansökningsförfarande för kvalifikationer som inte fastställs i förordning.....	29
4.5 Ansökningar enligt förordningen prövas av Myndigheten för yrkeshögskolan och får överklagas till Överklagandenämnden för högskolan.....	31
4.6 Ansökningsavgift.....	35
4.7 Kvalitetssäkring	36

4.8 Omprövning av beslut	37
5. Ikraftträdande.....	38
6. Konsekvenser av förslagen.....	39

1. Sammanfattning

Denna promemoria har utarbetats inom Utbildningsdepartementet och innehåller förslag till en ny förordning om nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande och en ny lag om avgift för ansökan avseende kvalifikationer för livslångt lärande, förslag till ändringar i förordningen (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH), högskolelagen (1992:1434) och förordningen (2007:991) med instruktion för Överklagandenämnden för högskolan. Förslagen grundar sig på Europaparlamentets och rådets rekommendation om en europeisk referensram för kvalifikationer för livslångt lärande (rekommendationen om EQF) av den 23 april 2008 (EUT C 111, 6.5.2008).

Rekommendationen om EQF ska bidra till att modernisera utbildningssystemen inom Europa samt stärka kopplingarna mellan utbildning och arbetsliv. Syftet med den europeiska referensramen är att främja livslångt lärande och förbättra anställbarhet, rörlighet och social integration för arbetstagare och studerande inom EU. Med kvalifikation avses i detta sammanhang ett dokumenterat resultat av lärande i form av kunskaper, färdigheter och kompetenser, t.ex. utbildningsbevis, examina, certifikat eller diplom. Den europeiska referensramen omfattar alla typer av kvalifikationer från såväl utbildningssystemet som arbetslivet och ska fungera som ett översättningsverktyg, dvs. underlätta jämförelser mellan olika medlemsstaters kvalifikationer. Detta bör ske genom att medlemsstaterna utarbetar nationella referensramar vars nivåer på ett tydligt sätt refererar till motsvarande nivåer i den europeiska referensramen. Genom den föreslagna förordningen om nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande införs en sådan referensram i Sverige.

Den nationella referensramen föreslås, i likhet med den europeiska, innehålla åtta nivåer som var och en beskriver det resultat av lärande som är av betydelse för respektive nivå. En kvalifikation ska anses motsvara den nivå i referensramen som bäst överensstämmer med de kunskaper, färdigheter och kompetenser som kvalifikationen representerar. När det gäller kvalifikationer som är författningsreglerade, kvalitetssäkrade och vars resultat av lärande anges i författningsregleringen föreslås att nivån på sådana kvalifikationer ska anges direkt i förordningen. Det är i huvudsak kvalifikationer inom det offentliga utbildningsväsendet, t.ex. gymnasie-, yrkeshögskole- och högskoleexamina, som avses. De kvalifikationer som inte anges i förordningen föreslås få sina nivåer i referensramen fastställd efter ansökan från kvalifikationens utfärdare. En sådan ansökan ska prövas av Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) och MYH:s beslut får överklagas till Överklagandenämnden för högskolan. Till stöd för MYH föreslås det finnas ett rådgivande organ som benämns

Rådet för den nationella referensramen för kvalifikationer. Rådet ska bestå av myndighetschefen, som är ordförande, och högst tretton andra ledamöter.

2. Författningsförslag

2.1 Förordning om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande

Regeringen föreskriver¹ följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna förordning innehåller bestämmelser om en nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande. Syftet med referensramen är att underlätta jämförelser nationellt och internationellt av vilka nivåer sådana kvalifikationer motsvarar i fråga om kunskaper, färdigheter och kompetenser för att därigenom främja livslångt lärande och förbättra anställbarhet, rörlighet och social integrering för arbetstagare och studerande inom EU.

2 § Med en kvalifikation avses enligt denna förordning ett dokumenterat resultat av lärande i form av kunskaper, färdigheter och kompetenser.

3 § Referensramen består av åtta nivåer och finns i bilagan till denna förordning. En kvalifikation ska anses motsvara den nivå i referensramen som bäst överensstämmer med de kunskaper, färdigheter och kompetenser som kvalifikationen representerar. I bilagan anges vilken nivå författningsreglerade kvalifikationer motsvarar.

Ansökan och beslut

4 § Den som utfärdar en kvalifikation som inte anges i bilagan får ansöka om att få ett beslut om vilken nivå kvalifikationen motsvarar i referensramen. En förutsättning för att en kvalifikation ska kunna motsvara en nivå i referensramen är att den som utfärdar kvalifikationen bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete där kvalitetssäkring av kvalifikationen ingår. Ansökan prövas av Myndigheten för yrkeshögskolan.

Ett beslut enligt första stycket får inte innebära att kvalifikationen motsvarar nivå 8 i den nationella referensramen.

Ett beslut enligt första stycket gäller i tio år. Myndigheten för yrkeshögskolan ska granska den verksamhet som beslutet avser vid minst ett tillfälle under denna tid i enlighet med vad som anges i 5 §.

Granskning av kvalifikationer

5 § Myndigheten för yrkeshögskolan ska granska att

1. utfärdaren av en kvalifikation som omfattas av ett beslut enligt 4 § upprätthåller den nivå på kvalifikationen i referensramen som anges i beslutet, och
2. de krav på systematiskt kvalitetsarbete som avses i 4 § första stycket är uppfyllda.

6 § Myndigheten för yrkeshögskolan ska inom ramen för sin granskning enligt 5 § lämna råd och vägledning.

Uppgifts- och anmälningsskyldighet

7 § Den som har fått bifall på en ansökan enligt 4 § ska

1. lämna de uppgifter till Myndigheten för yrkeshögskolan som myndigheten begär för att kunna utföra sin granskning enligt 5 §,
2. anmäla till Myndigheten för yrkeshögskolan om kvalifikationen inte längre utfärdas eller om den väsentligen förändras.

Omprövning

8 § Myndigheten för yrkeshögskolan får ändra ett beslut enligt 4 § om det framkommer att

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets rekommendation av den 23 april 2008 om en europeisk referensram för kvalifikationer för livslångt lärande (EUT C 111, 6.5.2008).

1. kvalifikationen inte bäst motsvarar den nivå i referensramen som anges i beslutet, eller
2. utfärdaren av kvalifikationen inte uppfyller de krav på systematiskt kvalitetsarbete som avses i 4 § första stycket.

Innan myndigheten fattar ett beslut enligt första stycket ska den som utfärdar en sådan kvalifikation ha fått tillfälle att avhjälpa bristerna.

Ansökningsavgift

9 § För ansökan enligt 4 § ska en ansökningsavgift som uppgår till 10 000 kr betalas av sökanden.

Ytterligare avgift enligt första stycket ska inte betalas av den som

1. har fått avslag på sin ansökan enligt 4 § och som inom 18 månader från den dag som beslutet meddelades lämnar in en ny ansökan avseende samma kvalifikation, och
2. bifogar ett underlag i syfte att påvisa att grunderna för avslag inte längre föreligger.

Ytterligare avgift enligt första stycket ska inte heller betalas av den som

1. har fått ett beslut avseende en kvalifikation enligt 4 § och som inom 18 månader från den dag som beslutet meddelades lämnar in en ny ansökan avseende samma kvalifikation, och
2. bifogar ett underlag i syfte att påvisa att de kunskaper, färdigheter och kompetenser som kvalifikationen representerar har utvecklats på ett sådant sätt att kvalifikationen kan anses motsvara en högre nivå i referensramen.

Övriga bestämmelser

10 § Myndigheten för yrkeshögskolan ska årligen i årsredovisningen redovisa vilka kvalifikationer som myndigheten har beslutat om enligt 4 § samt vilken nivå i referensramen de motsvarar.

11 § Myndigheten för yrkeshögskolan får meddela föreskrifter om vilka resultat av lärande som är av betydelse för nivå 1–7 i referensramen och om systematiskt kvalitetsarbete enligt 4 § första stycket.

Myndigheten för yrkeshögskolan får meddela närmare föreskrifter om uppgifts- och anmälningsskyldigheten enligt 7 § och ytterligare föreskrifter om verkställighet av denna förordning.

Överklagande

12 § Beslut enligt denna förordning får överklagas till Överklagandenämnden för högskolan. Nämndens beslut får inte överklagas.

Denna förordning träder i kraft den 1 mars 2015 i fråga om 1–3 och 11 §§ och i övrigt den 1 juli 2015.

Bilaga

Nivå	Kunskaper (erfarenhets- baserade och/eller teoretiska)	Färdigheter (utföra uppgifter och lösa problem)	Kompetenser (förmåga att ta ansvar, att värdera och att agera självständigt och att samarbeta)	Kvalifikationer
Nivå 1	Kan visa: Grundläggande allmänna kunskaper inom ett arbets- eller studieområde, förståelse för det väsentliga i enkla instruktioner och beskrivningar inom ett arbets- eller studieområde.	Kan: Utföra rutinmässiga uppgifter inom ett arbets- eller studieområde, följa enkla instruktioner och beskrivningar inom ett arbets- eller studieområde.	Kan: Under ledning utföra enkla uppgifter, samarbeta med andra under ledning.	Grundsärskole- intyg. Gymnasie- särskolebevis från gymnasieskolan. Slutbetyg från särsvux på grund- läggande nivå. Gymnasie- särskolebevis från särskild utbildning för vuxna (särsvux).
Nivå 2	Kan visa: Breddade kunskaper inom ett arbets- eller studieområde, kunskaper om hur fakta kan samlas, sammanställas och redovisas.	Kan: Tillämpa angivna regler, metoder och verktyg för att utföra tilldelade uppgifter, följa instruktioner och beskrivningar inom ett arbets- eller studieområde, söka och bearbeta fakta inom flera arbets- eller studieområden.	Kan: Utföra arbete eller studier med viss självständighet och ta ansvar för enklare uppgifter, samarbeta under ledning och medverka till gemensamma resultat, värdera hur de egna uppgifterna utförts.	Slutbetyg från grundskolan. Slutbetyg från specialskolan. Slutbetyg från kommunal vuxenutbildning (komvux) på grundläggande nivå. Intyg från sven- ska för invand- rare, kurs D.
Nivå 3	Kan visa: Kunskaper som krävs för att utföra uppgifter inom ett arbets- eller studieområde, kunskap om olika arbetssätt för att samla, systematisera och redovisa information.	Kan: Välja och använda information med hjälp av anvisade metoder, verktyg och material, utföra uppgifter såväl på egen hand som i grupp inom givna tidsramar, på egen hand söka och bearbeta information, kommunicera erfarenheter och kunskaper på det egna språket.	Kan: Ta ansvar för sitt lärande och för att tilldelade uppgifter slutförs, värdera egna och gemensamma resultat, värdera information från olika källor.	
Nivå 4	Kan visa: Fördjupade kunskaper inom ett arbets- eller studieområde, kunskaper om modeller och metoder inom ett arbets- eller	Kan: Välja och använda relevanta begrepp, teorier, modeller, material, verktyg och metoder inom ett arbets- eller studieområde, följa instruktioner och	Kan: Ta initiativ, reflektera, organisera och genomföra arbete och studier självständigt, självständigt behandla innehåll i	Gymnasieexamen från gymnasieskolan. Slutbetyg från ett fullständigt nationellt eller specialutformat program i gymnasieskolan

	studieområde.	utföra definierade praktiska och teoretiska uppgifter inom givna tidsramar, kommunicera på minst ett främmande språk inom aktuellt arbets- eller studieområde.	ett arbets- eller studieområde som kan leda till vidare lärande och professionell utveckling, kritiskt värdera och förhålla sig självständig till valet av källor, värdera och dra slutsatser av egna och gemensamma resultat, ta ansvar i samarbete med andra och i begränsad utsträckning leda och utvärdera andras arbete.	med lägst betyget Godkänt i minst 2 250 gymnasiepoäng. Gymnasieexamen från kommunal vuxenutbildning. Slutbetyg från kommunal vuxenutbildning med lägst betyget Godkänt i minst 2 250 gymnasiepoäng.
Nivå 5	Kan visa: Specialiserade kunskaper inom ett arbets- eller studieområde, kunskaper om och överblick över områden gränsande till det egna arbets- eller studieområdet, kunskaper om arbetsprocesser och kvalitetskriterier inom ett arbets- eller studieområde.	Kan: Planera, utföra samt identifiera resurser för att utföra specialiserade arbetsuppgifter, lösa sammansatta problem inom ett arbets- eller studieområde, kommunicera åtaganden och lösningar inom ett arbets- eller studieområde på minst ett främmande språk.	Kan: Självständigt behandla innehåll i ett arbets- eller studieområde som leder till vidare lärande och professionell utveckling, övervaka arbets- eller studieverksamhet samt slutföra förelagda projekt.	Gymnasieingenjörsexamen. Yrkeshögskoleexamen.
Nivå 6	Kan visa: Avancerade kunskaper inom arbetsrådets eller studiernas huvudområde, insikt i områdets etablerade metoder för kunskapsutveckling, djup kunskap inom någon del av området samt orientering i områdets aktuella forsknings/utvecklingsfrågor.	Kan: Identifiera, formulera, analysera och lösa problem samt utföra komplexa uppgifter, kommunicera åtaganden och lösningar inom arbets- eller studieområdet i såväl nationella som internationella sammanhang.	Kan: Värdera information och metoder inom arbets- eller studieområdet med hänsyn till relevanta sociala, etiska och vetenskapliga aspekter, tillämpa specialiserad kunskap för utveckling inom arbets- eller studieområdet, ta ansvar för ledning av individers och grupper utveckling i arbetet.	Examina på grundnivå enligt bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100), bilagan till förordningen (1993:221) för Sveriges Lantbruksuniversitet och bilagan till förordningen (2007:1164) för Försvärshögskolan Kvalificerad yrkeshögskoleexamen.
Nivå 7	Kan visa: Mycket avancerad	Kan: Delta i forsknings-/utvecklingsarbete,	Kan: Värdera ett arbets- eller studieområdes	Examina på avancerad nivå enligt bilaga 2 till

	<p>kunskap inom ett arbets- eller studieområde, djup kunskap inom områdets forsknings- och utvecklingsmetoder, fördjupad insikt i områdets aktuella forsknings- och utvecklingsfrågor.</p>	<p>identifiera och formulera frågeställningar, analysera, värdera och lösa avancerade och komplexa uppgifter, kommunicera forskningens/områdets kunskapsbas och slutsatser i såväl nationella som internationella sammanhang.</p>	<p>information, fakta och metoder med hänsyn till relevanta aspekter, identifiera behov av ytterligare kunskap, värdera ett områdes möjligheter och begränsningar, ta ansvar för och leda ett eget arbets- eller studieområde, ta ansvar för resultatet av eget forsknings-/utvecklingsarbete.</p>	<p>högskoleförordningen, (1993:100), bilagan till förordningen (1993:221) för Sveriges Lantbruksuniversitet och bilagan till förordningen (2007:1164) för Forsvarshögskolan.</p>
<p>Nivå 8</p>	<p>Kan visa: Den mest avancerade och systematiska kunskapen inom ett arbets-, studie och forskningsområde, aktuell specialistkunskap inom ett väl avgränsat delområde och överblick över angränsande områden, behärskande av metoder för kunskapsutveckling i allmänhet och med det specifika arbets-, studie- eller forskningsområdets metoder i synnerhet.</p>	<p>Kan: Analysera, syntetisera och kritiskt granska och bedöma komplexa företeelser, frågeställningar och situationer, planera och genomföra utvecklings- eller forsknings- arbete och andra kvalificerade uppgifter, kommunicera resultat av utveckling och forskning i såväl nationella som internationella sammanhang.</p>	<p>Kan: Utvärdera arbets- eller studieområdets forsknings- eller utvecklingsarbete, skapa och välja egna forskningars/innovations/ utvecklingsuppgifter, värdera det kvalificerade utvecklingsarbetets eller vetenskapens möjligheter och begränsningar, ta ansvar för hur resultat av utveckling eller forskning används, ta ansvar för/leda professions- och verksamhetsutveckling.</p>	<p>Examina på forskarnivå enligt bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100) och bilagan till förordningen (1993:221) för Sveriges Lantbruksuniversitet.</p>

2.2 Förordning om ändring i förordningen (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan

dels att 15 § ska ha följande lydelse,

dels att det i förordningen ska införas en ny paragraf, 13 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 b §

Inom myndigheten finns ett rådgivande organ som benämns Rådet för den nationella referensramen för kvalifikationer. Det rådgivande organet ska bistå myndigheten med underlag inför beslut om kvalifikationer enligt 4 § förordningen (2014:000) om en referensram för kvalifikationer för livslångt lärande. Det rådgivande organet ska också på begäran lämna yttrande inför beslut enligt 8 § samma förordning.

Inför inlämnande av underlag eller yttrande enligt första stycket ska berörd myndighet eller organisation beredas tillfälle att yttra sig.

Rådet ska bestå av myndighetschefen, som är ordförande, och högst 13 andra ledamöter.

15 §²

Ledamöterna i Yrkeshögskolans arbetsmarknadsråd utses av myndigheten efter samråd med företrädare för berörda myndigheter och organisationer. Ledamöterna utses för en tid av längst tre år.

En ledamot i Rådet för högskoleförberedande konstnärliga utbildningar utses av regeringen. Övriga ledamöter utses av myndigheten efter samråd med företrädare för den konstnärliga professionen för en tid av längst tre år.

Ledamöterna i Rådet för den nationella referensramen för kvalifikationer utses av myndigheten efter samråd med berörda myndigheter och organisationer. Ledamöterna utses för en tid av längst sex år.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2015.

² Senaste lydelse 2013:874.

2.3 Lag om avgift för ansökan avseende kvalifikationer för livslångt lärande

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva om skyldighet att betala avgift för en ansökan om att få ett beslut om vilken nivå en kvalifikation motsvarar i den nationella referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2015.

2.3 Lag om ändring i högskolelagen (1992:1434)

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 1 § högskolelagen (1992:1434) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

1 §³

För prövning av överklaganden av vissa beslut på högskoleväsendets område svarar en särskild överklagandenämnd.

En särskild överklagandenämnd svarar för prövning av överklaganden av vissa beslut
1. på högskoleväsendets område, och
2. om kvalifikationer för livslångt lärande.

Nämndens beslut med anledning av ett överklagande får inte överklagas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2015.

2.4 Förordning om ändring i förordningen (2007:991) med instruktion för Överklagandenämnden för högskolan

Härigenom föreskrivs att 1, 3, 4 och 6 §§ förordningen (2007:991) med instruktion för Överklagandenämnden för högskolan ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §⁴

Överklagandenämnden för högskolan har till uppgift att pröva överklaganden av vissa beslut inom universitetens och högskolornas område och inom yrkeshögskolan.

Överklagandenämnden för högskolan har till uppgift att pröva överklaganden av vissa beslut
1. inom universitetens och högskolornas område,
2. inom yrkeshögskolan, och
3. om kvalifikationer enligt förordningen (2014:000) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande.

³ Senaste lydelse 1992:1434.

⁴ Senaste lydelse 2009:138.

3 §⁵

Nämnden ska bestå av åtta ledamöter.

Vid prövning av överklaganden av beslut enligt 1 § 1 och 2 ska nämnden bestå av åtta ledamöter.

Vid prövning av överklaganden av beslut enligt 1 § 3 ska nämnden bestå av tio ledamöter.

4 §⁶

Ordföranden och vice ordföranden ska vara eller ha varit ordinarie domare. Av de andra ledamöterna ska minst tre vara jurister. Regeringen utser vice ordföranden.

Det ska finnas högst tre ersättare som kan träda in i nämnden när någon annan ledamot än ordföranden har förhinder. En av dessa ersättare ska vara jurist. Ersättarna utses av regeringen för en bestämd tid.

Vid prövning av överklaganden av beslut enligt 1 § 3 ska, utöver vad som anges i första och andra styckena, minst två av ledamöterna ha särskild sakkunskap om utbildning inom den privata sektorn eller inom folkbildningen. För dessa ledamöter ska det finnas minst en ersättare.

6 §⁷

Nämnden är beslutför när ordföranden och minst tre andra ledamöter, varav minst en jurist, är närvarande.

Vid prövning av överklaganden av beslut enligt 1 § 1 och 2 är nämnden beslutför när ordföranden och minst tre andra ledamöter, varav minst en jurist, är närvarande.

Vid prövning av överklaganden av beslut enligt 1 § 3 är nämnden beslutför när ordföranden och minst tre andra ledamöter, varav minst en jurist och minst en som har särskild sakkunskap om utbildning inom den privata sektorn eller inom folkbildningen, är närvarande.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2015.

⁵ Senaste lydelse 2007:991.

⁶ Senaste lydelse 2007:991.

⁷ Senaste lydelse 2007:991.

3. Den europeiska referensramen, Myndigheten för yrkeshögskolans nuvarande roll och återrapporterade uppdrag

3.1 Den europeiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande

Den 23 april 2008 beslutade Europaparlamentet och rådet en rekommendation om en europeisk referensram för kvalifikationer för livslångt lärande (rekommendationen om EQF, EUT C 111, 6.5.2008). Den europeiska referensramen finns intagen i bilaga II till Europaparlamentet och rådets rekommendation. Referensramen består av åtta nivåer som beskriver det resultat av lärande i form av kunskaper, färdigheter och kompetenser som är av betydelse för respektive nivå. Resultat av lärande är ett centralt begrepp i rekommendationen om EQF och kan uttryckas som det en individ vet, förstår och kan göra när en lärandeprocess är avslutad. Enligt rekommendationen definieras en kvalifikation som ett formellt resultat av en bedömnings- och valideringsprocess som ges när ett behörigt organ fastställer att en person har uppnått resultat av lärande som motsvarar fastställda kriterier (bilaga I till rekommendationen). Med kvalifikation avses med andra ord ett dokumenterat resultat av lärande i form av kunskaper, färdigheter och kompetenser, t.ex. utbildningsbevis, examina, certifikat och diplom.

Enligt rekommendationen om EQF ska den bidra till att modernisera utbildningssystemen inom Europa samt stärka kopplingarna mellan utbildning och arbetsliv (ingresspunkt 13). Syftet med den europeiska referensramen är att främja livslångt lärande och förbättra anställbarhet, rörlighet och social integrering för arbetstagare och studerande inom EU (ingresspunkt 12).

Referensramen omfattar alla typer av kvalifikationer från såväl utbildningssystemet som arbetslivet. Referensramen beskriver inte enskilda personers meriter utan ska fungera som ett översättningsverktyg som på systemnivå kan beskriva olika kvalifikationer i form av ett resultat av lärande. Det innebär att den ska underlätta jämförelser mellan de kvalifikationer som utfärdas i olika medlemsstater. För att bidra till att skapa förtroende för de kvalifikationer som utfärdas rekommenderas medlemsstaterna att tillämpa de principer för kvalitetssäkring inom högre och yrkesinriktad utbildning som är framtagna till stöd för genomförandet av den europeiska referensramen för kvalifikationer (bilaga III till rekommendationen).

För att underlätta jämförandet mellan ländernas kvalifikationer bör medlemsstaterna införa nationella referensramar som kan kopplas till den europeiska referensramen. Detta ska ske genom att medlemsstaterna på ett tydligt sätt hänvisar nivåerna i de nationella referensramarna till de nivåer som anges i den europeiska referensramen i bilaga II till rekommendationen om EQF. Medlemsstaterna rekommenderas också att se till att alla nya bevis på kvalifikationer och Europassdokument som utfärdas av behöriga myndigheter ska innehålla en tydlig hänvisning till den relevanta nivån i den europeiska referensramen för kvalifikationer. Detta i syfte att öka användarvänligheten och underlätta för arbetsgivare att förstå nivån på ett kvalifikationsbevis som en arbetssökande uppvisar.

Hur nivåerna i de nationella referensramarna förhåller sig till den europeiska referensramen ska beskrivas i s.k. referensrapporter som varje medlemsstat presenterar för den rådgivande gruppen för EQF. Denna grupp infördes när rekommendationen om EQF antogs och ansvarar för den övergripande samordningen och enhetligheten och ska främja öppenheten i arbetet med att koppla de nationella referensramarna till den europeiska referensramen för kvalifikationer. Det faller inom gruppens mandat att diskutera och klargöra om skillnader i ländernas hänvisning av kvalifikationer från de nationella referensramarna till de nivåer som anges i den europeiska referensramen är innehållsmässigt motiverade eller inte. Gruppen har tagit fram kriterier för en gemensam metod för att presentera hänvisningsresultaten. Alla länder använder dessa kriterier för att strukturera sina nationella hänvisningsrapporter. Den rådgivande gruppen går igenom referensrapporterna och får möjlighet att lämna synpunkter på hur medlemsstaternas nationella kvalifikationsnivåer kopplas till kvalifikationsnivåerna i den europeiska referensramen. Det är upp till varje medlemsland att säkerställa att de nationella referensramarna på ett korrekt sätt hänvisar till den europeiska referensramen, att kontinuerligt uppdatera sin referensrapport samt att i det arbetet ta hänsyn till de diskussioner som förs i den rådgivande gruppen.

Europakommissionen bygger för närvarande upp en webbportal där medlemsstaternas referensrapporter och de nationella kvalifikationernas kopplingar till den europeiska referensramen offentliggörs (<http://ec.europa.eu/eqf>).

I rekommendationen om EQF anges att den europeiska referensramen för kvalifikationer är förenlig med, men inte ersätter, den europeiska övergripande referensramen för examina inom högskoleområdet (QF-EHEA) som utarbetats inom ramen för Bolognaprocessen. Referensramen för examina inom högskoleområdet består av generella

beskrivningar av resultat av lärande för de tre olika kvalifikationsnivåerna grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå. I Sverige har de olika nivåerna införts dels genom krav i högskolelagen (1992:1434) och i förordningar som ansluter till lagen om att utbildning ska ges på de tre nivåerna, dels i examensbeskrivningarna i bilagor till dessa förordningar (högskoleförordningen [1993:100], förordningen [1993:221] för Sveriges lantbruksuniversitet och förordningen [2007:1164] för Försvarshögskolan). Examina på dessa nivåer kan endast utfärdas av de universitet och högskolor som har tillstånd att utfärda examina enligt högskolelagen (1992:1434) och de förordningar som ansluter till lagen liksom av de enskilda utbildningsanordnare som har tillstånd att utfärda examina enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina. Universitets- och högskolerådet är nationell samordningspunkt för den övergripande europeiska gemensamma referensramen för examina inom högskoleområdet och är nationell korrespondent i det nätverk för referensramen som har etablerats av Europarådet inom ramen för Bolognaprocessen. Av rekommendationen om EQF framgår också att den inte påverkar tillämpningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer.

En rekommendation är inte juridiskt bindande för medlemsstaterna. Det innebär att det är frivilligt för medlemsstaterna att införa nationella referensramar för kvalifikationer. Formerna för en nationell referensram beslutas av varje enskild medlemsstat i enlighet med dess författningar och praxis. Samtliga medlemsstater har dock valt att följa rekommendationen. För närvarande genomförs den i 36 europeiska länder och samtliga har valt att utarbeta nationella referensramar. Regeringen har aviserat att Sverige avser att införa rekommendationen och skapa en nationell referensram för kvalifikationer (se prop. 2010/11:1, utg.omr. 16, avsnitt 6.2.1, bet. 2010/11:UbU1, rskr. 2010/11:118, prop. 2011/12:1, utg.omr. 16, avsnitt 5.2.2, bet. 2011/12:UbU1, rskr. 2011/12:98, prop. 2012/13:1, utg.omr. 16, avsnitt 7.2.5, bet. 2012/13:UbU1, rskr. 2012/13:113, prop. 2013/14:1, utg.omr. 16, avsnitt 4.6.3, bet. 2013/14:UbU1, rskr. 2013/14:104).

3.2 Myndigheten för yrkeshögskolan – nationell samordningspunkt för EQF

Enligt rekommendationen om EQF bör en medlemsstat utse en nationell samordningspunkt som, tillsammans med andra berörda nationella myndigheter, ska stödja och styra kopplingen mellan den nationella referensramen och den europeiska referensramen. Nationella samordningspunkter har inrättats i 36 länder. Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) är sedan den 1 juli 2009 nationell samordningspunkt för EQF (se 9 § 2 förordningen [2011:1162] med instruktion för

Myndigheten för yrkeshögskolan). Myndigheten ansvarar för en webbplats (www.seqf.se) som har utarbetats tillsammans med dåvarande Högskoleverket. Syftet med webbplatsen är att sprida information om rekommendationen om EQF, om referensramen för högre utbildning (QF-EHEA) samt om utvecklingen av en nationell referensram för kvalifikationer och dess framtida koppling till den europeiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande.

3.3 Myndigheten för yrkeshögskolans uppdrag om att utveckla en nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande

Regeringen har gett MYH ett flertal uppdrag som rör utvecklandet av en nationell referensram för kvalifikationer. En viktig utgångspunkt för uppdragen har varit att både kvalifikationer inom det offentliga utbildningsväsendet och andra kvalifikationer ska kunna ingå i en nationell referensram för kvalifikationer. De kvalifikationer som utfärdas av det offentliga utbildningsväsendet är väl kända av aktörer i Sverige men de utgör endast en del av det totala antalet kvalifikationer som utfärdas i Sverige, eftersom det finns många branscher och privata företag som också utfärdar kvalifikationer. En förutsättning för arbetet har varit att nivåerna ska utformas så att de täcker in alla delar av det offentliga utbildningsväsendet samtidigt som de ska göra det möjligt att också inkludera kvalifikationer som utfärdas av privata aktörer och branscher. Det har varit viktigt att myndighetens arbete med att utveckla förslag till en nationell referensram för kvalifikationer präglas av öppenhet och sker i dialog med berörda intressenter och myndigheter så att de förslag som myndigheten presenterar är väl förankrade.

Regeringsuppdragen och återrapporeringarna finns på <https://www.seqf.se/sv/Sa-funkar-det/Ramverken/NQF-LLL/>.

På uppdrag av regeringen (U2010/5771/SV) inrättade MYH under 2010 en rådgivande grupp bestående av Statens skolverk, Högskoleverket, Svenskt Näringsliv, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), Sveriges akademikers centralorganisation (Saco), Tjänstemännens centralorganisation (TCO), Landsorganisationen i Sverige (LO), Arbetsförmedlingen samt Företagarna. Under 2010 skapade MYH även en referensgrupp bestående av organisationer och myndigheter som ingår i det offentliga utbildningsväsendet eller har en nära anknytning till utbildningsområdet. MYH har även använt sig av projektgrupper, konferenser och remissförfarande för att förankra sina förslag och inhämta synpunkter.

Under 2010 redovisade MYH sin bedömning att det offentliga utbildningsväsendets styrdokument bedöms svara mot de krav på läranderesultat som ställs i rekommendationen om EQF, att det offentliga

utbildningsväsendet uppfyller de krav som finns på kvalitetssäkrings-system samt att det finns ett intresse för referensramarna från branscher och privata aktörer (U2010/2752/SV). Myndigheten presenterade även ett förslag till en svensk nationell referensram för kvalifikationer och förslag på hur det icke-formella och informella lärandet bör bedömas i en nationell referensram (U2010/5771/SV). MYH har föreslagit att den nationella referensramen ska ha samma grundläggande struktur som den europeiska referensramen och bestå av åtta kvalifikationsnivåer. Myndigheten har vidare föreslagit att varje nivå ska beskriva de kunskaper, färdigheter och kompetenser som är av betydelse för en kvalifikation på respektive nivå samt att den nationella referensramen ska vara öppen så att kvalifikationer från alla typer av lärande kan anslutas till samtliga nivåer. Enligt MYH bör referensramen utformas så att den medger anpassning till förändringar inom utbildning och arbetsliv och omprövas med jämna tidsintervall.

Under 2011 presenterade MYH ett förslag till hur det offentliga utbildningssystemets examina och andra utbildningar kan inplaceras i den nationella referensramen (U2011/3584/SV). MYH har föreslagit att såväl akademiska som icke-akademiska kvalifikationer ska kunna anslutas till alla nivåer i den nationella referensramen. Enligt myndigheten bör den nationella referensramen vara öppen för alla kvalifikationer på alla åtta nivåer om intentionerna med rekommendationen om EQF ska uppnås.

Under 2011 preciserade MYH sitt förslag med en modell för att inkludera kvalifikationer utanför det offentliga utbildningsväsendet i den nationella referensramen för kvalifikationer (U2011/4728/SV). Enligt myndigheten bör en oberoende instans, en myndighet, utses med ansvar att samordna och fatta beslut om att ansluta kvalifikationer utanför det offentliga utbildningssystemet till den nationella referensramen. Den ansvariga myndigheten bör enligt MYH få ansvar för att inspektera, kvalitetsgranska och följa upp de kvalifikationer som myndigheten beslutat om.

MYH har vidare föreslagit att ett nationellt råd för kvalifikationer ska kopplas till den ansvariga myndigheten. Enligt MYH bör det nationella rådet bestå av en permanent del som kan kompletteras vid behov av en icke permanent del. I den permanenta delen av rådet bör representanter från berörda myndigheter, arbetslivets organisationer och utbildningsanordnare ingå. Den icke permanenta delen av rådet bör företrädas av den bransch eller det område som är föremål för prövning. Rådets uppgift bör vara att granska att ansökningarna uppfyller nationella kvalitets-kriterier samt att ge den ansvariga myndigheten underlag inför beslut.

Enligt MYH bör överklagande av beslut inte vara möjligt eftersom den sökande vid ett avslagsbeslut har möjlighet att lämna in en ny ansökan.

Under hösten 2012 redovisade MYH en översiktlig kostnadsberäkning av förslaget hur kvalifikationer ska kunna anslutas till den nationella referensramen för kvalifikationer (U2012/4663/GV). MYH kom även in med ett kompletterande underlag som förtydligar innebörden av de föreslagna beskrivningarna av kunskaper, färdigheter och kompetenser på nivå 1–8 i Sveriges nationella referensram samt de avgörande skillnaderna mellan nivåerna (U2012/4930/GV). Vidare har MYH utvecklat nationella kvalitetskriterier som måste uppfyllas för att en kvalifikation utanför det offentliga utbildningsväsendet ska få anslutas till den nationella referensramen för kvalifikationer (U2012/6256/GV). Kvalitetskriterierna är uppdelade i kategorierna resultat av lärande, kvalifikationens ägare, systematiskt kvalitetsarbete och kvalitetssäkring. MYH har även lämnat förslag på vilken nivå utbildning i svenska för invandrare och nu pågående utbildningar som leder till en kvalifikation enligt äldre bestämmelser, t.ex. utbildningar inom gymnasieskolan som påbörjats före den 1 juli 2011 (Gy 2000), kan inplaceras i den nationella referensramen (U2012/6290/GV).

4. Förslag om en nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande

4.1 Den nationella referensramen ska regleras i en ny förordning

Förslag: En nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande ska införas. Referensramen ska utformas så att den kan inkludera kvalifikationer som utfärdas inom det offentliga utbildningssystemet och kvalifikationer som utfärdas av andra aktörer. Syftet med referensramen ska vara att underlätta jämförelser nationellt och internationellt av vilka nivåer sådana kvalifikationer motsvarar i fråga om kunskaper, färdigheter och kompetenser för att därigenom främja livslångt lärande och förbättra anställbarhet, rörlighet och social integrering för arbetstagare och studerande inom EU. Den nationella referensramen ska regleras i en ny förordning om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande.

Med kvalifikation avses ett dokumenterat resultat av lärande i form av kunskaper, färdigheter och kompetenser.

Skälen för förslaget: Människor lär genom hela livet i många olika sammanhang, ibland inom det offentliga utbildningsväsendet, ibland genom lärande som sker på annat sätt t.ex. inom arbetslivet eller genom

privata utbildningsanordnare. Lärandet kan resultera i någon form av formell kvalifikation, t.ex. ett utbildningsbevis, examen, certifikat eller diplom. Med kvalifikation avses ett dokumenterat resultat av lärande i form av kunskaper, färdigheter och kompetenser. Kvalifikationer kan vara vitt skilda till sin karaktär. Det innebär att det kan vara svårt att bedöma vilka kunskaper, färdigheter och kompetenser som en kvalifikation på en viss nivå faktiskt representerar. Det gör det också svårt att förstå hur en kvalifikation förhåller sig till andra kvalifikationer. Denna problematik blir ännu större i ett internationellt perspektiv, särskilt som de nationella utbildningssystemen skiljer sig från medlemsstat till medlemsstat inom EU. De nationella utbildningssystemen har formats utifrån nationell politik och olika institutionella förutsättningar. Det finns ingen önskan att harmonisera systemen men däremot en önskan att förstå varandras kvalifikationer. Det ligger i alla medlemsstaters intresse att införa nationella referensramar och se till att dessa hänvisar till den europeiska referensramen så korrekt som möjligt. Detta bör leda till att eventuella olikheter justeras i takt med de diskussioner som förs i den rådgivande gruppen för EQF.

Som redovisats i avsnitt 3.1. ska rekommendationen om EQF bidra till att modernisera utbildningssystemen inom Europa samt stärka kopplingarna mellan utbildning och arbetsliv. Att kraven för att uppnå en kvalifikation beskrivs i termer av resultat av lärande i stället för t.ex. längden på en utbildning innebär att det på ett tydligt sätt framgår vilka kunskaper, färdigheter och kompetenser som är av betydelse för en viss kvalifikation. Det underlättar också validering och erkännande av en individs reella kompetens. I Sverige sker validering i många olika forum, exempelvis inom det formella utbildningssystemet, inom folkbildningen och mot branschens yrkes- och kompetensbevis. Transparensen mellan dessa system är för närvarande låg. Att kvalifikationer ska beskrivas i termer av resultat av lärande innebär att bedömningsgrunderna för en kvalifikation som en person har uppnått synliggörs på ett sätt som kan underlätta validering. Införandet av en nationell referensram där olika kvalifikationer från såväl det formella utbildningsväsendet som från privata utfärdare och branscher integreras förväntas därmed bidra till en högre transparens mellan olika utbildningssystem och ge ökad möjlighet till ett livslångt lärande för individen. Validering och införandet av en nationell referensram är på så sätt viktiga instrument för att synliggöra en individs kompetens.

Med hjälp av den europeiska referensramen och införandet av nationella referensramar ska det alltså bli enklare för enskilda personer, arbetsgivare och utbildningsanordnare att förstå på vilken nivå en kvalifikation ligger. Detta bör i sin tur underlätta för den som vill studera eller arbeta utom-

lands. Bättre förståelse för nivån på kvalifikationer i olika länder bör i sin tur kunna bidra till att underlätta anställbarhet, rörlighet och social integrering för arbetstagare och studerande. Införandet av en nationell referensram kan därmed främja såväl nationell som internationell rörlighet.

Medlemsstaterna rekommenderas att ”koppla” de nationella referensramarna till den europeiska referensramen. Detta ska ske genom att medlemsstaterna på ett tydligt sätt hänvisar nivåerna i de nationella referensramarna till de nivåer som anges i den europeiska referensramen i bilaga II till rekommendationen om EQF.

Av rekommendationen om EQF framgår det tydligt att medlemsstaterna ska inkludera kvalifikationer från olika aktörer. Medlemsstaterna väljer dock olika tillvägagångssätt. Vissa medlemsstater avser endast att inkludera kvalifikationer som ingår i det formella utbildningssystemet, dvs. det utbildningssystem som staten ansvarar för. Vad som ingår i det formella utbildningssystemet skiljer sig emellertid åt från medlemsstat till medlemsstat. Antalet kvalifikationer som ingår i en nationell referensram som endast inkluderat det formella utbildningssystemet kan alltså variera. Andra medlemsstater avser att även inkludera kvalifikationer utanför det formella utbildningssystemet. T.ex. är Irlands referensram öppen för kvalifikationer utanför det formella utbildningssystemet och bland annat kvalifikationer från internationella företag inom informations- och kommunikationsteknologi (IKT) har inkluderats. I Holland kan privata kvalifikationer inkluderas och de stödjer aktivt processen som presenteras som en möjlighet för anordnare att bl.a. uppnå ökad jämförbarhet med andra kvalifikationer såväl nationellt som i Europa, stimulera användandet av läranderesultat och att stärka länkarna till arbetsmarknaden. Även Frankrike och Skottland tillåter ”icke-traditionella” kvalifikationer att ingå i referensramarna. I Skottland har kvalifikationer från IKT-sektorn som ges ut av såväl internationella som nationella företag inkluderats i den nationella referensramen. I Frankrike inplaceras kvalifikationer som har placerats i det nationella registret för yrkesutbildning i den nationella referensramen. Där ingår bl.a. yrkeskvalifikationer som utfärdas av branscher, handelskammare och privata institutioner.

I en rapport den 19 december 2013 om utvärderingen och genomförandet av EQF från Kommissionen till Europaparlamentet och Rådet lyfter Kommissionen fram vikten av att medlemsstaterna inkluderar kvalifikationer från olika aktörer (COM(2013) 897 final). Kommissionen beklagar att många länder endast inkluderat kvalifikationer som utfärdas inom det offentliga utbildningsväsendet eftersom det innebär att kvalifikationer som utfärdas av exempelvis den privata sektorn - och som ofta är viktiga för arbetsmarknaden - endast inkluderas i vissa referensramar. Flera länder har dock indikerat att de avser att öppna upp sina referensramar i ett andra steg, exempelvis Danmark, Finland, Lettland, Norge, Slovakien, Slovenien och Österrike.

Regeringen har aviserat att Sverige avser att implementera rekommendationen om EQF och skapa en nationell referensram för kvalifikationer. Regeringen har därvid anförts att den svenska referensramen i ett första steg ska omfatta utbildningar inom Utbildningsdepartementets ansvarsområde men att avsikten är att en nationell referensram som även omfattar andra kvalifikationer successivt ska kunna utvecklas i takt med arbetslivets och branschernas intresse (prop. 2012/13:1, utg.omr. 16, avsnitt 7.2.5).

I Sverige är utbildningsmarknaden fri och det finns många aktörer som genomför utbildningar som inte ingår i det offentliga utbildningsväsendet. Arbetsmarknadsutbildning och folkbildning, inklusive folkhögskolorna, samt privatägda utbildningsföretag är några exempel. Det finns också kollektivavtal om färdigutbildning efter avslutad yrkesutbildning i gymnasieskolan inom delar av den arbetsmarknad där avtal sluts mellan arbetsgivar- och fackliga organisationer som tillhör Svenskt Näringsliv respektive LO. I Sverige är det den organisation som utfärdar kvalifikationen som är dess ägare. Ur ett svenskt perspektiv är det därför viktigt att en nationell referensram kan ge en samlad bild av de olika kvalifikationer som ges ut i Sverige och att, genom att koppla den nationella referensramen till den europeiska, kunna jämföra kvalifikationer såväl nationellt som internationellt oavsett vem som utfärdat dem.

Mot denna bakgrund föreslås att en nationell referensram för kvalifikationer införs i Sverige och att den utformas så att den kan inkludera kvalifikationer som utfärdas inom det offentliga utbildningssystemet och kvalifikationer som utfärdas av andra aktörer. Syftet ska, i enlighet med rekommendationen om EQF, vara att underlätta jämförelser nationellt och internationellt av vilka nivåer sådana kvalifikationer motsvarar i fråga om kunskaper, färdigheter och kompetenser för att därigenom främja livslångt lärande, och förbättra anställbarhet, rörlighet och social integrering för arbetstagare och studerande inom EU.

Olika alternativ till reglering av referensramen har övervägts. Ett alternativ skulle kunna vara att bemyndiga en myndighet att meddela föreskrifter om en nationell referensram. Eftersom flera myndigheter ansvarar för utfärdandet av kvalifikationer och då flera kvalifikationer är författningsreglerade bör dock regeringen vara den instans som fastställer den nationella referensramen. Referensramen föreslås i det följande regleras på så sätt att vissa författningsreglerade kvalifikationer fastställs i en ny förordning om nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande (se avsnitt 4.3). Vidare föreslås i den nya förordningen ett ansökningsförfarande för kvalifikationer som inte fastställs i förordning (se avsnitt 4.4).

4.2 Krav på resultat av lärande i den nationella referensramen

Förslag: Den nationella referensramen ska innehålla åtta nivåer som beskriver det resultat av lärande uttryckt i form av kunskaper, färdigheter och kompetenser som är av betydelse för respektive nivå. En kvalifikation ska anses motsvara den nivå i referensramen som bäst överensstämmer med de kunskaper, färdigheter och kompetenser som kvalifikationen representerar.

Skälen för förslaget: Den europeiska referensramen består av åtta nivåer som beskriver det resultat av lärande som är av betydelse för respektive nivå. Nivåbeskrivningarna uttrycks i form av kunskaper, färdigheter och kompetenser (bilaga II till rekommendationen om EQF). Som nämnts i avsnitt 3.1 är resultat av lärande ett centralt begrepp i rekommendationen om EQF och kan uttryckas som det en individ vet, förstår och kan göra när en lärandeprocess är avslutad. Det innebär att det är det faktiska resultatet av lärandet som räknas oavsett var, hur eller hur länge det har tagit att uppnå det. I rekommendationen om EQF uppmanas medlemsstaterna att använda ett tillvägagångssätt som bygger på resultat av lärande när nationella kvalifikationer beskrivs och fastställs. Det är dock upp till varje land att bestämma hur många nivåer den nationella referensramen ska ha samt att utforma nationella beskrivningar av de resultat av lärande som är relevanta för en kvalifikation på respektive nivå. Många länder har valt att ha åtta nivåer i sina nationella referensramar men inte alla, exempelvis har Irland tio nivåer i sin nationella referensram.

Inom det offentliga utbildningsväsendet i Sverige finns det en lång tradition av att arbeta med resultat av lärande och principen om resultat av lärande är väl förankrad. Det är ett vedertaget synsätt att det är resultatet av lärande som är det viktiga och inte längden på utbildningen. Den europeiska referensramens indelning och uppbyggnad passar således väl för att beskriva kvalifikationer som utfärdas i Sverige. Den nationella referensramen bör således, så långt möjligt, utformas på samma sätt som den europeiska referensramen och ges samma grundläggande struktur. Den nationella referensramen föreslås därför få åtta nivåer med beskrivningar av det resultat av lärande uttryckt i form av kunskaper, färdigheter och kompetenser som är av betydelse för en kvalifikation på respektive nivå. Beskrivningarna bör vara anpassade till svenska förhållanden och beakta förmåga till självständighet, ansvarstagande, värdering av egna och andras resultat samt att arbeta i grupp. De bör dessutom ges en generell utformning. På så sätt skapas förutsättningar för att på lika villkor inkludera kvalifikationer inom olika områden och från olika aktörer. Brett formulerade resultat av lärande kan bidra till att skapa ett förtroende mellan berörda aktörer och förståelse för att kvalifikationer av mycket olika karaktär kan motsvara samma nivå i den nationella

referensramen. När det gäller kategorin ”kunskaper” bör den således beskriva erfarenhetsbaserade eller teoretiska kunskaper på olika nivåer inom ett arbets- eller studieområde. Vidare bör kategorin ”färdigheter” beskriva färdigheter i att utföra uppgifter och lösa problem inom ett arbets- eller studieområde och kategorin ”kompetenser” bör beskriva förmåga till självständighet, ansvarstagande, samarbete och värdering av egna och andras resultat.

Vidare är det viktigt att det finns en tydlig progression mellan de olika nivåerna i den föreslagna nationella referensramen. Det innebär att skillnaderna mellan nivåerna måste vara tydliga. Beskrivningarna av vilka kunskaper, färdigheter och kompetenser som är av betydelse för en kvalifikation på respektive nivå föreslås därför innefatta grundläggande kvaliteter som fördjupas för varje nivå. Det resultat av lärande som beskrivs för nivå 1–3 bör därför motsvara grundläggande kunskaper och färdigheter med en tilltagande breddning och fördjupning. Beskrivningarna av nivå 4–6 bör kännetecknas av ytterligare fördjupning som t.ex. förmåga till kritiskt tänkande och förmåga att leda och utvärdera andras arbete. När det gäller nivå 7 och 8 bör de närmast kännetecknas av en mycket hög expertkompetens.

Beskrivningarna i den europeiska referensramen är generella för att kunna passa alla medlemsstater. Beskrivningarna i den nationella referensramen föreslås vara mer detaljerade och anpassade till att beskriva svenska kvalifikationer. Som exempel kan nämnas kategorin färdigheter på nivå 5 i den europeiska referensramen som beskrivs som ”En övergripande skala kognitiva och praktiska färdigheter för att utarbeta kreativa lösningar på abstrakta problem”. I den föreslagna nationella referensramen beskrivs denna kategori på samma nivå i stället enligt följande: Kan planera, utföra samt identifiera resurser för att utföra specialiserade arbetsuppgifter, lösa sammansatta problem inom ett arbets- eller studieområde, kommunicera åtaganden och lösningar inom ett arbets- eller studieområde på minst ett främmande språk.

Kvalifikationer kan vara mycket olika till sin karaktär. Därför kan också det resultat av lärande som krävs för en viss kvalifikation innefatta helt andra krav på kunskaper, färdigheter och kompetenser än en annan kvalifikation men ändå motsvara samma nivå i referensramen. För vissa kvalifikationer, exempelvis inom högskolan, kan nivån på kunskaper vara på en högre nivå än nivån på färdigheter och kompetenser. För andra kvalifikationer, exempelvis inom yrkesutbildning, kan det omvända förhållandet gälla. Det bör därför inte vara ett krav att en kvalifikation fullt ut ska uppfylla de kunskaper, färdigheter och kompetenser som är av betydelse för en viss nivå i referensramen. En helhetsbedömning av

vilken nivå som bäst överensstämmer med de resultat av lärande som kvalifikationen representerar bör i stället avgöra nivån på en kvalifikation i referensramen. Det innebär att olika kvalifikationer kan ha olika tyngdpunkt på kunskaper, färdigheter och kompetenser men vid en sammanvägd bedömning ändå anses representera samma nivå i referensramen. En kvalifikation ska således anses motsvara den nivå i referensramen som bäst överensstämmer med de kunskaper, färdigheter och kompetenser som kvalifikationen representerar.

Att en individ uppnått en viss nivå av resultat av lärande inom ett område ger inte per automatik behörighet till studier på en annan nivå eller inom ett annat område och påverkar inte de antagningsregler som gäller inom respektive utbildnings- eller skolform. Däremot kan den nationella referensramen och dess principer om resultat av lärande bli ett verktyg för att underlätta validering och därmed synliggöra reell kompetens som individen tillgodogjort sig inom t.ex. arbetslivet eller genom privata utbildningsanordnare. Det bör vidare understrykas att referensramen bör vara ett pragmatiskt verktyg och inte ett vetenskapligt dokument. Den nationella referensramen ersätter inte heller det offentliga utbildningsväsendets styrdokument som t.ex. läroplaner och kursplaner.

4.3 Kvalifikationer som fastställs i förordning

Förslag: När det gäller kvalifikationer som är författningsreglerade, kvalitetssäkrade och vars resultat av lärande anges i författningsregleringen ska det anges i förordningen om nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande vilken nivå i referensramen som de olika kvalifikationerna motsvarar.

Skälen för förslaget:

Nivån på författningsreglerade kvalifikationer som uppfyller kraven på läranderesultat och kvalitetssäkring fastställs i förordning

I rekommendationen om EQF uppmanas medlemsstaterna att använda ett tillvägagångssätt som bygger på ett resultat av lärande när kvalifikationer beskrivs och fastställs på nationell nivå. Vidare rekommenderas medlemsstaterna att främja och tillämpa de principer för kvalitetssäkring inom utbildning som anges i bilaga III till rekommendationen om EQF när kvalifikationer kopplas till den europeiska referensramen för kvalifikationer. En princip som anges är att kvalitetssäkring bör ingå i den interna förvaltningen av utbildningsinstitutioner och omfatta sammanhang, insatser, processer och prestationer med betoning på prestationer, däribland resultat av lärande. Vidare anges vissa inslag som bör ingå i ett system för kvalitetssäkring, bl.a. tydliga och mätbara mål

och standarder, riktlinjer för genomförande, inbegripet medverkan från intressenternas sida, tillräckliga resurser, konsekventa utvärderingsmetoder som kopplar samman självbedömning och extern granskning samt brett tillgängliga utvärderingsresultat.

Som redovisas i avsnitt 4.1. har regeringen aviserat att den svenska referensramen i ett första steg ska omfatta utbildningar inom Utbildningsdepartementets ansvarsområde men att avsikten är att en nationell referensram som även omfattar andra kvalifikationer successivt ska kunna utvecklas i takt med arbetslivets och branschernas intresse (prop. 2012/13:1, utg.omr. 16, avsnitt 7.2.5).

Som tidigare redovisats i avsnitt 4.2 är principen om resultat av lärande väl förankrad i det offentliga utbildningsväsendet i Sverige. Detsamma gäller kvalitetssäkring av de kvalifikationer som utfärdas enligt gällande författningar. Som exempel kan nämnas gymnasieexamen som utfärdas enligt bestämmelserna i skollagen och gymnasieförordningen (2010:2039). Enligt 16 kap. 6 § skollagen ska det för varje nationellt program finnas examensmål som innehåller mål för programmet. Målen har beslutats av regeringen i förordningen (SKOLFS 2010:14) om examensmål för gymnasieskolans nationella program. Enligt 2 § gymnasieförordningen ska kunskapskrav finnas för betygen A–E. Kunskapskrav för de gymnasiegemensamma ämnena har beslutats av regeringen i förordningen (SKOLFS 2010:261) om ämnesplaner för de gymnasiegemensamma ämnena. Kunskapskrav för övriga ämnen beslutas av Skolverket och publiceras i Skolverkets författningssamling (SKOLFS). Av 12 § samma förordning framgår vidare att en elev som uppfyller kraven för gymnasieexamen ska få ett examensbevis när eleven har avslutat ett nationellt program och har fått betyg på alla kurser och på det gymnasiearbete som ingår i elevens individuella studieplan. Vidare har Skolinspektionen tillsynsansvar över gymnasieskolorna och kontrollerar att utbildningarna lever upp till kraven i förordningarna.

Mot bakgrund av vad som sagts ovan om läranderesultat och kvalitetssäkring i det offentliga utbildningsväsendet i Sverige föreslås således kvalifikationer som är författningsreglerade och uppfyller de krav på läranderesultat och kvalitetssäkring som ställs i rekommendationen om EQF få nivån i den nationella referensramen direkt fastställd av regeringen och således regleras i den föreslagna förordningen om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande. I det följande redovisas vilka dessa kvalifikationer är och vilka överväganden som gjorts vid fastställande av nivån på kvalifikationerna.

Vilken nivå i den nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande bör författningsreglerade kvalifikationer anses motsvara?

Nivå 1

På nivå 1 beskrivs resultatet av lärande bl.a. som att *kunna visa grundläggande allmänna kunskaper inom ett arbets- eller studieområde, utföra rutinmässiga uppgifter och under ledning utföra enkla uppgifter*. Målen i skolformerna grundskola, gymnasial särskola, särvox på grundläggande nivå och gymnasial särvox motsvarar beskrivningarna som är av betydelse för nivå 1. Dessa skolformer bör därför placeras på nivå 1.

Nivå 2

På nivå 2 beskrivs resultatet av lärande bl.a. som att *kunna visa breddade kunskaper inom ett arbets- eller studieområde, tillämpa angivna regler, metoder och verktyg för att utföra tilldelade uppgifter och utföra arbete eller studier med viss självständighet*. Kunskapskraven för godkänt i de nya kursplanerna för grundskolan motsvarar beskrivningarna som är av betydelse för nivå 2. Grundskolan, inklusive sameskolan, specialskolan och kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå, placeras därför på nivå 2. Svenska för invandrare, kurs D placeras också på denna nivå.

Nivå 3

På nivå 3 beskrivs resultatet av lärande bl.a. som att *ha kunskap om olika arbetsätt för att samla, systematisera och redovisa information, på egen hand söka och bearbeta information och värdera information från olika källor*. Inga författningsreglerade kvalifikationer placeras på nivå 3.

Nivå 4

På nivå 4 beskrivs resultatet av lärande bl.a. som *fördjupade kunskaper inom ett arbets- eller studieområde, följa instruktioner och utföra definierade praktiska och teoretiska uppgifter och ta initiativ, reflektera, organisera och genomföra arbete och studier självständigt*. Utbildningsministrarna för högre utbildning i de 47 länder som deltar i Bologna-processen har enats om att kvalifikationer som ger tillträde till högre utbildning bör motsvara nivå 4 i den europeiska referensramen. De beskrivningar av resultat av lärande som gymnasieexamen och gymnasial vuxenutbildning leder till motsvarar beskrivningar som är av betydelse för nivå 4 i den nationella referensramen. Gymnasieexamen och gymnasial vuxenutbildning (Gy 11) placeras därför på nivå 4. På nivå 4 placeras också slutbetyg från gymnasieskolan och gymnasial vuxenutbildning (Gy 2000), som uppfyller kraven för grundläggande behörighet för högskolestudier.

Nivå 5

På nivå 5 beskrivs resultatet av lärande bl.a. som *specialiserade kunskaper inom ett arbets- eller studieområde, lösa sammansatta problem och slutföra förelagda projekt*. Tanken med teknikprogrammets fjärde år, som leder fram till gymnasieingenjörsexamen, är att den studerande ska fördjupa och specialisera sig inom sitt val av teknikinriktning, vilket innebär att det fjärde året ska vara en kvalifikationshöjning efter gymnasieexamen. Yrkeshögskoleexamen är per definition en eftergymnasial utbildning och har därmed en högre kvalifikationsnivå än gymnasieskolan. När det gäller denna examen är utbildningens omfattning i nuläget ett av kriterierna för examen. Regeringen avser att förändra förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan så att yrkeshögskoleexamen kommer att uppfylla kraven på resultat av lärande. Därmed kan även nivån för den kvalifikationen anges direkt i den föreslagna förordningen. Gymnasieingenjörsexamen och yrkeshögskoleexamen placeras därför på nivå 5.

Nivåerna 6-8

Som redovisats i avsnitt 3.1 är rekommendationen om EQF förenlig med, men ersätter inte, den europeiska referensramen för examina inom högskoleområdet (QF-EHEA). Det innebär att beskrivningarna av de tre översta nivåerna i den europeiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande, nivåerna 6–8, är förenliga med det resultat av lärande som krävs för de tre kvalifikationsnivåerna grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå i QF-EHEA. Den svenska referensramen för högskoleutbildning är fastställd dels genom krav på utbildningen i högskolelagen (1992:1434) och till den anslutande förordningar, dels genom examensbeskrivningarna i dessa förordningar (högskoleförordningen [1993:100], förordningen [1993:221] för Sveriges lantbruksuniversitet och förordningen [2007:1164] för Försvarshögskolan). Examina på dessa nivåer kan endast utfärdas av de universitet och högskolor som har tillstånd att utfärda examina enligt högskolelagen och de förordningar som ansluter till lagen liksom av de enskilda utbildningsanordnare som har tillstånd att utfärda examina enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina. Referensramen för examina inom högskoleområdet beskriver kraven för all högskoleutbildning i Sverige, dvs. generella examina, konstnärliga examina och yrkesexamina. I den föreslagna förordningen om referensram föreslås därför att universitets och högskolors kvalifikationer, dvs. kvalifikationer enligt examensordningen i bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100), bilagan till förordningen (1993:221) för Sveriges Lantbruksuniversitet samt bilagan till förordningen (2007:1164) för Försvarshögskolan placeras på de tre översta nivåerna, nivåerna 6–8, i referensramen.

Ytterligare om nivå 6

På nivå 6 beskrivs resultatet av lärande bl.a. som *avancerade kunskaper inom arbetsområdets eller studiernas huvudområde, utföra komplexa uppgifter, tillämpa specialiserad kunskap för utveckling inom arbets- eller studieområdet*. En yrkeshögskoleutbildning som leder till en Kvalificerad Yrkeshögskoleexamen motsvarar beskrivningarna i den nationella referensramen på nivå 6. När det gäller denna examen är utbildningens omfattning i nuläget ett av kriterierna för examen. Regeringen avser att förändra förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan så att kvalificerad yrkeshögskoleexamen kommer att uppfylla kraven på resultat av lärande. Därmed kan även nivån för den kvalifikationen anges direkt i den föreslagna förordningen. Utöver examina på grundnivå enligt bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100), bilagan till förordningen (1993:221) för Sveriges Lantbruksuniversitet samt bilagan till förordningen (2007:1164) för Försvarshögskolan föreslås därför att även Kvalificerad yrkeshögskoleexamen placeras på nivå 6.

4.4 Ett ansökningsförfarande för kvalifikationer som inte fastställs i förordning

Förslag: Den som utfärdar en kvalifikation som inte anges i förordningen om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande får ansöka om att få ett beslut om vilken nivå kvalifikationen motsvarar i den nationella referensramen. En förutsättning för att en kvalifikation ska kunna motsvara en nivå i referensramen är att den som utfärdar kvalifikationen bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete där kvalitets-säkring av kvalifikationen ingår. Ett beslut om vilken nivå en kvalifikation motsvarar får inte innebära att den motsvarar nivå 8 i referensramen.

Den myndighet som prövar ansökan får meddela föreskrifter om vilka resultat av lärande som är av betydelse för nivå 1–7 i referensramen och om systematiskt kvalitetsarbete. Samma myndighet får även meddela närmare föreskrifter om verkställighet av förordningen.

Skälen för förslaget: Syftet med införandet av en nationell referensram är bl.a. att underlätta möjligheterna att jämföra nivån på olika kvalifikationer. Som redovisats i avsnitt 4.1. bör den nationella referensramen omfatta alla slags kvalifikationer. Referensramen kan därmed bidra till att stärka kopplingarna mellan utbildning och arbetsliv samt underlätta validering av resultat av lärande som skett inom arbetslivet eller genom privata utbildningsanordnare.

Vidare är, som redovisats i avsnitt 4.2, en utgångspunkt att beskrivningarna av resultat av lärande i den nationella referensramen ska vara så

generellt utformade att de täcker in och kan tillämpas inom alla delar av det offentliga utbildningsväsendet samtidigt som de möjliggör för aktörer utanför det offentliga utbildningsväsendet att få nivån på sina kvalifikationer fastställd i den nationella referensramen. Den nationella referensramen bör således kunna ge en samlad bild av de kvalifikationer som utfärdas i Sverige.

I avsnitt 4.3 har konstaterats att de författningsreglerade kvalifikationerna anses uppfylla de krav på läranderesultat och kvalitetssäkring som ställs i rekommendationen om EQF. Andra kvalifikationer kan naturligtvis också uppfylla dessa krav, men det kan inte konstateras utan föregående prövning. Den som utfärdar en kvalifikation som inte fastställs i den föreslagna förordningen om referensram föreslås därför få ansöka om att få ett beslut om vilken nivå i referensramen kvalifikationen motsvarar. En förutsättning för att en kvalifikation ska kunna motsvara en nivå i referensramen bör vara att den som utfärdar kvalifikationen bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete där kvalitetssäkring av kvalifikationen ingår. Nivå 8 bör dock förbehållas kvalifikationer på forskarnivå eftersom sådan utbildning särskiljer sig som den högsta nivån inom utbildningsväsendet. Ett beslut enligt den föreslagna förordningen föreslås därför inte få innebära att någon annan kvalifikation motsvarar nivå 8 i referensramen.

Av den föreslagna förordningen följer vidare att en kvalifikation, för att kunna få en nivå i referensramen fastställd, måste utgå från principen om resultat av lärande. Det innebär med andra ord att det för kvalifikationen ska finnas en beskrivning av de kunskaper, färdigheter och kompetenser som är av betydelse för att uppnå kvalifikationen. För att underlätta för de aktörer som avser ansöka enligt den föreslagna förordningen samt för att säkerställa att kvalifikationer utformas i enlighet med densamma föreslås vidare att den myndighet som prövar ansökningar får utfärda föreskrifter om vilka resultat av lärande som är av betydelse för nivå 1–7 i referensramen och om systematiskt kvalitetsarbete. Samma myndighet föreslås även bemyndigas att meddela närmare föreskrifter om verkställighet av förordningen, dvs. föreskrifter av rent administrativ karaktär för tillämpningen av förordningen som t.ex. föreskrifter om handläggningen hos myndigheten av ärenden enligt förordningen och föreskrifter om vilka formaliteter den enskilde måste iaktta (Ds 1998:43 s.47 ff.).

4.5 Ansökningar enligt förordningen prövas av Myndigheten för yrkeshögskolan och får överklagas till Överklagandenämnden för högskolan

Förslag: En ansökan om vilken nivå en kvalifikation som inte är författningsreglerad motsvarar i den nationella referensramen för kvalifikationer ska prövas av Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH). Ett sådant beslut ska gälla i tio år.

Inom MYH ska det finnas ett rådgivande organ som benämns Rådet för den nationella referensramen för kvalifikationer. Rådet ska bistå myndigheten med underlag inför beslut om kvalifikationer enligt förordningen om nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande. Rådet ska bestå av myndighetschefen, som är ordförande, och högst tretton andra ledamöter. Ledamöterna i rådet utses av MYH efter samråd med berörda myndigheter och organisationer för en tid av längst sex år.

Beslut av MYH enligt förordningen om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande får överklagas till Överklagandenämnden för högskolan. Det innebär att nämndens uppgifter enligt högskolelagen (1992:1434) ändras till att också innefatta prövning av överklaganden av sådana beslut. Vid prövning av sådana beslut ska nämnden bestå av tio ledamöter, varav minst två ledamöter ska ha särskild sakkunskap om utbildning inom den privata sektorn eller inom folkbildningen. MYH ska årligen i årsredovisningen redovisa vilka kvalifikationer som myndigheten har beslutat om samt vilken nivå i referensramen de motsvarar.

Promemorians bedömning: MYH bör sammanställa nivån på samtliga kvalifikationer i referensramen på en webbsida.

Skälen för förslaget:

Myndigheten för yrkeshögskolan prövar ansökningar enligt förordningen

Som nämnts tidigare har nationella samordningspunkter för den europeiska referensramen för livslångt lärande inrättats i 36 länder. I Sverige är MYH nationell samordningspunkt. Det innebär att MYH är Europakommissionens kontaktpunkt i Sverige och att myndigheten samordnar frågor rörande EQF för Sveriges del. Detta sker i samråd med andra berörda myndigheter såsom Skolverket och Universitets- och högskolerådet. MYH är också den myndighet som på uppdrag av regeringen har föreslagit hur en nationell referensram för kvalifikationer kan utformas.

I sin roll som nationell samordningspunkt har MYH skaffat sig stor kunskap om den europeiska referensramen och arbetet med de nationella referensramarna i andra medlemsstater. Vidare samverkar MYH med de myndigheter som ansvarar för de europeiska verktygen European Credit system for Vocational Education and Training (ECVET), European Credit Transfer System (ECTS), European quality assurance in vocational education and training (EQAVET) och Europass samt för QF-EHEA. ECVET är ett system för meritöverföring inom yrkesutbildning och samordnas av Skolverket i samverkan med Myndigheten för yrkeshögskolan och Universitets- och högskolerådet. ECTS är ett system för meritöverföring av akademiska meriter inom Bologna-processen och samordnas av Universitets- och högskolerådet. EQAVET är ett system för kvalitetssäkring av yrkesutbildning och samordnas av Skolverket. Europass kan hjälpa en individ att dokumentera sina färdigheter och kvalifikationer. Universitets- och högskolerådet är samordnare och Sveriges nationella Europasscenter. Som tidigare nämnts är QF-EHEA den europeiska övergripande referensramen för examina inom högskoleområdet för vilken Universitets- och högskolerådet är nationell samordningspunkt.

MYH har sedan flera år tillbaka även i uppgift att samordna och stödja en nationell struktur för validering. Validering är en process som innebär en strukturerad bedömning, värdering, dokumentation och erkännande av kunskaper, färdigheter och kompetenser som en person har oberoende av hur de förvärvats. Som en del av det nämnda uppdraget om validering ska myndigheten, i samverkan med berörda myndigheter, främja utbildningsväsendets och branschernas medverkan när strategier, metoder och information inom valideringsområdet utvecklas.

MYH har således god kunskap om och väl fungerande kontakter med de aktörer som kan tänkas vara intresserade av att ansöka enligt den föreslagna förordningen om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande. MYH har också i uppdrag att samverka med andra berörda myndigheter i syfte att effektivisera åtgärder för kompetensförsörjning på arbetsmarknaden. MYH bedöms därför vara den myndighet som är bäst lämpad att pröva ansökningar enligt den föreslagna förordningen.

Ett rådgivande organ ska bistå myndigheten med underlag inför beslut

Som tidigare redovisats i avsnitt 3.3 har MYH i sin återrapportering av uppdraget att ta fram en modell för att inkludera kvalifikationer utanför det offentliga utbildningssystemet i det svenska ramverket för kvalifikationer (U2011/4728/SV) föreslagit att ett nationellt råd för kvalifikationer ska kopplas till den myndighet som ansvarar för prövning av kvalifikationer. Ett sådant råd ska enligt MYH bestå av en permanent del och en

icke permanent del. I den permanenta delen föreslås representanter från berörda myndigheter, arbetslivets organisationer och utbildningsanordnare ingå. I den icke permanenta delen föreslås företrädare för den bransch eller område som är föremål för provning ingå.

För att den nationella referensramen för kvalifikationer ska få genomslag bland berörda aktörer och uppfattas som ett verktyg som ger en rättvisande bild av nivån på olika kvalifikationer bör det, såsom MYH föreslagit, inrättas ett rådgivande organ inom MYH. Detta organ bör benämnas Rådet för den nationella referensramen för kvalifikationer. Rådet bör ha till uppgift att bistå myndigheten med underlag inför beslut om nivå för en kvalifikation i den nationella referensramen. Rådet bör ha en bred förankring i arbetslivet och i utbildningsväsendet för att kunna bistå med så bred sakkunskap som möjligt. Förutom myndighetschefen, som bör vara ordförande, bör rådet därför bestå av högst 13 andra ledamöter som utses av MYH efter samråd med berörda myndigheter och organisationer. Ledamöterna bör utses för en tid av längst sex år. Någon icke-permanent del föreslås dock inte. Däremot bör rådet inför inlämnande av underlag till MYH inhämta särskild sakkunskap från berörd myndighet eller organisation. Förslagen innebär ändringar av förordningen (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan (se avsnitt 2.2).

Ett beslut ska gälla i tio år

Beslut om nivå på en kvalifikation i referensramen grundas på det underlag som är aktuellt vid beslutstillfället. Kvalifikationer kan dock förändras till sitt innehåll över tid bl.a. för att svara mot det behov som finns på arbetsmarknaden. På grund härav och för att säkerställa att en kvalifikation som myndigheten har beslutat om lever upp till kraven på resultat av lärande och kvalitetssäkring och på så sätt ger en rättvisande bild av nivån på kvalifikationerna föreslås att ett beslut av MYH enligt den föreslagna förordningen ska gälla i tio år.

Överklagande av beslut hos Överklagandenämnden för högskolan

Ett beslut av MYH enligt den föreslagna förordningen innebär att den som utfärdar en kvalifikation får ett besked om vilken nivå i den nationella referensramen som kvalifikationen motsvarar. Det innebär att kvalifikationen kan jämföras med andra kvalifikationer såväl nationellt som inom EU och därmed underlätta för innehavaren av en sådan kvalifikation att få ett arbete eller antas till studier i andra medlemsstater. Ett sådant beslut kan således ha en viss betydelse för den enskilde utbildningsanordnarens möjligheter att, genom exempelvis marknadsföring, attrahera studenter till utbildningen. Ett beslut av MYH enligt

den föreslagna förordningen bedöms därför ha sådana verkningar att besluten bör kunna överklagas.

Vid prövning av överklagadeärenden enligt den föreslagna förordningen är det lämpligt att ledamöter med särskild sakkunskap om utbildning inom den privata sektorn eller inom folkbildningen är med vid beslutsfattandet. Prövningen bör därför läggas på en domstolsliknande nämnd. I de EU-medlemsstater som har infört liknande system har det visat sig att möjligheten att kunna överklaga likartade beslut endast har utnyttjats i mycket begränsad utsträckning. Då antalet överklaganden bedöms bli få bör uppgiften att pröva överklagande enligt den nya förordningen läggas på en befintlig nämnd. Överklagandenämnden för högskolan, som i dag har i uppgift att pröva överklaganden av vissa beslut på högskoleväsendets område och inom yrkeshögskolan (se 5 kap. 1 § högskolelagen [1992:1434] och 1 § förordningen [2007:991] med instruktion för Överklagandenämnden för högskolan), bedöms vara den nämnd som är bäst lämpad att få denna uppgift. Nämndens uppgifter föreslås därför utökas till att också omfatta överklaganden av beslut enligt den föreslagna förordningen. Detta innebär att 5 kap. 1 § högskolelagen och 1 § förordningen med instruktion för Överklagandenämnden behöver ändras. Med hänsyn till att det bör finnas särskild sakkunskap vid beslut av sådana överklaganden bör också nämndens sammansättning enligt 3 och 4 §§ förordningen (2007:991) med instruktion för Överklagandenämnden ändras så att det vid prövning av överklaganden av beslut enligt den föreslagna förordningen ingår ytterligare två ledamöter i nämnden som har särskild sakkunskap om utbildning inom den privata sektorn eller inom folkbildningen. Det innebär att också 6 § samma förordning bör ändras så att, förutom ordföranden och minst tre andra ledamöter, varav minst en jurist, även minst en ledamot med särskild sakkunskap om utbildning inom den privata sektorn eller inom folkbildningen ska vara närvarande för att nämnden ska vara beslutsför.

Myndigheten för yrkeshögskolan ska sammanställa samtliga kvalifikationer och deras nivå i referensramen

För att få en samlad bild av den nationella referensramen för kvalifikationer bör MYH årligen i årsredovisningen redovisa hur många kvalifikationer som myndigheten har beslutat om enligt den föreslagna förordningen samt vilken nivå i referensramen de motsvarar. För att nå ut till allmänheten med vilken nivå olika kvalifikationer har i den nationella referensramen bör myndigheten dessutom sammanställa samtliga kvalifikationer och deras nivå i referensramen, såväl de som regleras direkt i den föreslagna förordningen som de som myndigheten beslutar om, och offentliggöra dessa uppgifter på en webbsida.

4.6 Ansökningsavgift

Förslag: För en ansökan ska en avgift som motsvarar samtliga kostnader för administrativ hantering av ansökan, beslutsprocess och kvalitetssäkring betalas av sökanden. För 2015 bedöms dessa kostnader preliminärt uppgå till 10 000 kr. Någon ytterligare avgift ska inte betalas av den som har fått avslag på sin ansökan och som inom 18 månader från den dag som ett sådant beslut meddelades bifogar ett underlag i syfte att påvisa att grunderna för avslag inte längre föreligger. Detsamma ska gälla den som har fått ett beslut av MYH avseende en kvalifikation och som lämnar in en ny ansökan avseende samma kvalifikation och bifogar ett underlag i syfte att påvisa att de kunskaper, färdigheter och kompetenser som kvalifikationen representerar har utvecklats på ett sådant sätt att kvalifikationen kan anses motsvara en högre nivå i referensramen.

Ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att ta ut avgifter och meddela föreskrifter tas in i en ny lag om avgift för sådan ansökan.

Skälen för förslaget: Utfärdaren av en kvalifikation som fått ett beslut om vilken nivå i den nationella referensramen kvalifikationen motsvarar kan visa hur kvalifikationen förhåller sig nivåmässigt till andra kvalifikationer i den nationella referensramen och påvisa att den uppfyller kraven på läranderesultat och kvalitetssäkring. Detta kan användas exempelvis för att attrahera studerande till utbildningen och innebär därmed ett mervärde för utfärdaren av en kvalifikation. Det är därför rimligt att den som ansöker om att få nivån på en kvalifikation i referensramen fastställd betalar en ansökningsavgift som motsvarar samtliga kostnader för administrativ hantering av ansökan, beslutsprocess och kvalitetssäkring. De totala kostnaderna beräknas uppgå till cirka 10 000 kr per ansökan och ansökningsavgiften bör därför fastställas till detta belopp.

Den som har fått avslag på ett beslut om en kvalifikation eller den som av någon annan anledning är missnöjd med ett beslut som MYH har fattat med stöd av den föreslagna förordningen bör ha möjlighet att åtgärda eventuella brister och lämna in en ny ansökan i stället för att överklaga. För att begränsa antalet överklaganden enligt den föreslagna förordningen föreslås därför att den som har fått avslag på sin ansökan och som lämnar in en ny ansökan samt bifogar ett underlag i syfte att påvisa att grunderna för avslag inte längre föreligger inte ska betala ytterligare avgift. Detsamma bör gälla den som lämnar in en ny ansökan avseende en kvalifikation som MYH har beslutat om och som bifogar ett underlag i syfte att påvisa att de kunskaper, färdigheter och kompetenser som kvalifikationen representerar har utvecklats på ett sådant sätt att kvalifikationen kan anses motsvara en högre nivå i referensramen. För att en

ny avgift inte ska utgå bör dock en ny ansökan ha inkommit inom 18 månader från den dag som ett sådant beslut meddelades. Ett sådant förfarande är sannolikt både enklare och går snabbare än att överklaga.

Avgifter för handläggningen av ansökan och beslut om vilken nivå kvalifikationen motsvarar i referensramen utgör vederlag för myndighetens prestationer i samband med myndighetsutövning. Avgiften bör därför vara att betrakta som en belastande avgift som ska meddelas i lag. I en ny lag föreslås ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om sådana avgifter.

4.7 Kvalitetssäkring

Förslag: MYH ska, vid minst ett tillfälle under ett besluts giltighetstid, granska att utfärdaren av en kvalifikation som omfattas av ett beslut enligt förordningen om nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande upprätthåller den nivå i referensramen på kvalifikationen som anges i beslutet. MYH ska även granska att kraven på systematiskt kvalitetsarbete är uppfyllda. MYH ska inom ramen för sin granskning lämna råd och vägledning.

Den som har fått bifall på en ansökan om nivå på en kvalifikation ska dels lämna de uppgifter till MYH som myndigheten behöver för sin granskning, dels anmäla till MYH om kvalifikationen inte längre utfärdas eller om den väsentligen förändras. MYH ska bemyndigas att meddela närmare föreskrifter om uppgifts- och anmälnings-skyldigheten.

Skälen för förslaget: Av de principer för kvalitetssäkring inom ramen för den europeiska referensramen för kvalifikationer som medlemsstaterna rekommenderas tillämpa (bilaga III till rekommendationen om EQF) framgår bl.a. att det bör ingå extern granskning i ett nationellt system för kvalitetssäkring. MYH har föreslagit att arbetet med kvalitetssäkring och inspektion bl.a. ska bestå av tillsyn (U2011/4728/SV och U2012/4663/GV). För att uppnå syftet med den nationella referensramen för kvalifikationer och för att säkerställa att den ger en rättvisande bild av nivån på de kvalifikationer som ges ut här i landet är kvalitetssäkring av kvalifikationer som MYH beslutar om av stor vikt. Ett tillsynsansvar får dock i detta sammanhang anses vara en allt för långtgående och ingripande åtgärd när det gäller granskning i syfte att kvalitetssäkra kvalifikationer, särskilt inom det privata näringslivet. Granskning bör på ett tillfredsställande sätt kunna ske utifrån ett skriftligt underlag. Vidare föreslås i avsnitt 4.8 en möjlighet för MYH att ompröva beslut om nivå på en kvalifikation om det framkommer att kvalifikationen inte bäst motsvarar den nivå i referensramen som anges i beslutet, eller om utfärdaren av kvalifikationen inte uppfyller de krav på

systematiskt kvalitetsarbete som krävs enligt förordningen om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande. MYH föreslås därför få i uppgift att granska kvalifikationer som omfattas av ett beslut av myndigheten.

Ett beslut om nivå i referensramen grundas på det underlag som är aktuellt vid beslutstillfället och ett beslut föreslås vara giltigt i tio år. I syfte att säkerställa att förutsättningarna för beslutet inte förändras bör MYH, vid minst ett tillfälle under den tiden, granska den verksamhet som beslutet avser så att det resultat av lärande i form av kunskaper, färdigheter och kompetenser som beskrivs för en kvalifikation fortsatt överensstämmer med aktuell nivå i den nationella referensramens beskrivningar samt kontrollera att den som utfärdar kvalifikationen upprätthåller ett systematiskt kvalitetsarbete där kvalitetssäkring av kvalifikationen ingår. MYH bör dessutom inom ramen för sin granskning lämna råd och vägledning så att eventuella brister i dessa avseenden kan avhjälpas. Vidare föreslås att den som har fått bifall på en ansökan om nivå på en kvalifikation får en skyldighet att lämna de uppgifter som MYH behöver för sin granskning. Denne föreslås även vara skyldig att anmäla till MYH om kvalifikationen inte längre utfärdas eller om den väsentligen förändras. Myndigheten föreslås även bemyndigas att meddela närmare föreskrifter om omfattningen av en sådan uppgifts- och anmälningsskyldighet.

4.8 Omprövning av beslut

Förslag: Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) får ändra ett beslut om nivå på en kvalifikation om det framkommer att kvalifikationen inte bäst motsvarar den nivå i referensramen som anges i beslutet, eller om utfärdaren av kvalifikationen inte uppfyller de krav på systematiskt kvalitetsarbete som krävs enligt förordningen om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande. Innan myndigheten fattar ett sådant beslut ska den som utfärdar kvalifikationen ha fått tillfälle att avhjälpa bristerna.

Rådet för den nationella referensramen för kvalifikationer ska på begäran av MYH lämna yttrande inför beslut om ändring.

Skälen för förslaget: Om det framkommer att en kvalifikation inte bäst motsvarar den nivå i den nationella referensramen som anges i beslutet eller om utfärdaren av kvalifikationen inte uppfyller kraven på systematiskt kvalitetsarbete enligt den föreslagna förordningen om nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande bör det finnas möjlighet för MYH att kunna ändra ett beslut om kvalifikationens nivå i referensramen. Detta för att förtroendet för referensramen ska kunna upprätthållas och för att de kvalifikationer som myndigheten beslutat om

faktiskt motsvarar de krav på resultat av lärande som är av betydelse för en viss nivå i referensramen. Om MYH upptäcker brister bör dock den som utfärdar kvalifikationen ges tillfälle att åtgärda bristerna innan myndigheten beslutar i ärendet. Inför ett beslut om ändring kan myndigheten behöva inhämta sakkunskap gällande den aktuella kvalifikationens resultat av lärande och kvalitetssäkring. Rådet för den nationella referensramen för kvalifikationen föreslås därför vara skyldig att på begäran av myndigheten lämna yttrande inför ett sådant beslut. En bestämmelse med sådan innebörd föreslås tas in i förordningen (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan.

5. Ikraftträdande

Förslag: När det gäller förordningen om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande ska vissa bestämmelser träda i kraft den 1 mars 2015 och andra bestämmelser den 1 juli 2015. De bestämmelser som ska träda i kraft vid det förstnämnda datumet är i huvudsak de som reglerar referensramens syfte, nivåer i referensramen och bemyndiganden för MYH att meddela föreskrifter. Övriga bestämmelser i förordningen, bl.a. de som avser ansökan och beslut om nivå på en kvalifikation i den nationella referensramen, ska träda i kraft den 1 juli 2015.

Övriga författningsändringar ska träda i kraft den 1 juli 2015.

Skälen för förslaget: MYH bör ges så goda förutsättningar som möjligt att förbereda införandet av ett ansökningsförfarande enligt den föreslagna förordningen om nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande. Dessutom bör MYH i god tid, innan ansökningar kan lämnas in till myndigheten, meddela föreskrifter om vilka resultat av lärande som är av betydelse för nivå 1–7 i referensramen, vilka krav på systematiskt kvalitetsarbete som krävs, samt föreskrifter om omfattningen av uppgiftsskyldigheten och om övrig verkställighet av förordningen. Av dessa skäl bör de bestämmelser i förordningen som reglerar referensramens syfte, nivåer i referensramen och bemyndiganden för MYH att meddela föreskrifter träda i kraft den 1 mars 2015. Övriga bestämmelser, bl.a. de som avser ansökan och beslut om nivå på en kvalifikation i den nationella referensramen, föreslås träda i kraft först den 1 juli 2015. Mot denna bakgrund bör även de föreslagna ändringarna i förordningen (2011:1162) med instruktion för MYH, som innebär att ett rådgivande organ införs som ska bistå myndigheten med underlag inför beslut om kvalifikationer, träda ikraft först den 1 juli 2015. Det samma gäller den föreslagna lagen om avgift för ansökan avseende kvalifikationer för livslångt lärande samt de föreslagna ändringarna i högskolelagen (1992:1434) och förordningen (2007:991) med instruk-

tion för Överklagande- nämnden för högskolan som innebär att Överklagandenämnden för högskolans uppgifter och sammansättning ändras.

6. Konsekvenser av förslagen

Beskriv problemet och vad man vill uppnå

Det är många gånger svårt för enskilda personer, arbetsgivare och utbildningsanordnare att förstå på vilken nivå en kvalifikation ligger. Det kan gälla såväl nationellt som internationellt. Svårigheten att jämföra kvalifikationer försvårar i sin tur rörligheten inom Europa och kan vara ett hinder för validering och livslångt lärande.

Europaparlamentet och rådet antog den 23 april 2008 rekommendationen om en europeisk referensram för kvalifikationer för livslångt lärande. Den europeiska referensramen består av åtta nivåer. Den ska fungera som ett översättningsverktyg mellan medlemsstaternas kvalifikationer och synliggöra nivåerna på dessa. För att detta ska kunna fungera bör varje land införa en nationell referensram, som kopplas till den gemensamma europeiska referensramen. Först då kan den europeiska referensramen fungera som ett översättningsverktyg mellan kvalifikationsnivåerna för all slags utbildning i de olika medlemsstaterna.

En rad aktörer utfärdar kvalifikationer i Sverige. Det finns ett behov av att individer, arbetsgivare och utfärdare av kvalifikationer får en samlad bild av de kvalifikationer som utfärdas och vilken nivå de motsvarar. Genom den föreslagna förordningen införs en nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande. Det som uppnås genom förslagen i denna promemoria är således dels att kopplingarna mellan utbildning och arbetsliv stärks, dels att det blir lättare att jämföra nivåer på kvalifikationer vilket främjar rörlighet och livslångt lärande för arbetstagare och studerande inom EU.

Alternativa lösningar

Europaparlamentet och rådets rekommendation är inte juridiskt bindande för medlemsstaterna. Det innebär att det är frivilligt för medlemsstaterna att införa en nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande.

Ett alternativ är således att avstå från att referera svenska kvalifikationer till den europeiska referensramen. Det skulle innebära att Sverige som ensam medlemsstat skulle ställa sig utanför det europeiska samarbetet för att främja rörlighet mellan medlemsstaterna och underlätta livslångt lärande och förbättra anställbarhet, rörlighet och social integrering för

arbetstagare och studerande. För vissa enskilda arbetstagare, arbetsgivare och studerande i Sverige skulle det också innebära sämre möjligheter att kunna jämföra kvalifikationer nationellt och internationellt. Detta kan potentiellt påverka möjligheten för vissa grupper att få arbete utomlands. Arbetsgivare i Sverige skulle också kunna få sämre möjligheter att förstå nivån på vissa kvalifikationer som är utfärdade av andra medlemsstater. Högskoleutbildningar täcks redan av den europeiska referensramen för examina inom högskoleområdet (QF_EHEA) och akademikers rörlighet påverkas inte i samma utsträckning. Detsamma gäller för de yrken som omfattas av yrkeskvalifikationsdirektivet.

Ett alternativ till att reglera den nationella referensramen i förordning skulle kunna vara att bemyndiga en myndighet att meddela föreskrifter om en nationell referensram. Eftersom flera myndigheter ansvarar för utfärdandet av kvalifikationer och då flera kvalifikationer är författningsreglerade bör dock regeringen vara den instans som fastställer den nationella referensramen.

Ett annat alternativ skulle vara att avstå från att inrätta en nationell referensram och i stället referera de kvalifikationer som regeringen bedömer uppfyller kraven på läranderesultat och kvalitetssäkring, dvs. de kvalifikationer som ligger inom Utbildningsdepartementets område, och sådana kvalifikationer som ges med stöd av författningar som departementet ansvarar för, direkt till den europeiska referensramen. Enligt detta alternativ skulle övriga kvalifikationer inte kunna inkluderas i referensramen. Detta alternativ ger således inte den samlade bilden av de kvalifikationer som ges ut i Sverige och skulle därmed begränsa möjligheterna att jämföra nivån på kvalifikationer både nationellt och internationellt. Detta gäller inte minst på sikt då andra länder förutsetts i ökad utsträckning ha inkluderat kvalifikationer utanför det formella utbildningssystemet i sina nationella referensramar.

Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Myndigheten för yrkeshögskolan, universitet och högskolor samt kommuner och landsting i egenskap av huvudmän för de kvalifikationer vars nivå fastställs i den föreslagna förordningen om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande berörs av regleringen. Även privata och offentliga aktörer som utfärdar kvalifikationer som inte fastställs i förordningen berörs, i den mån de ansöker om att få ett beslut om nivå på en kvalifikation enligt den föreslagna förordningen. Aktörer som har behov av att förstå eller bedöma nivån på kvalifikationer som är utfärdade i andra länder berörs också. Det kan t.ex. gälla Arbetsförmedlingen och myndigheter som Skolverket och UHR som t.ex. bedömer utländska examina och fattar beslut inför tillträde till studier eller arbete i Sverige.

Uppgifter om vilka kostnadsmissiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

Det är svårt att bedöma intresset för att ansöka enligt den föreslagna förordningen och därför är kostnaderna svåra att precisera. MYH har gjort en översiktlig kostnadsberäkning. Myndigheten uppskattar kostnaderna för administration, beslutsprocess och kvalitetssäkring till 1 440 000 kronor per år vid 100 ansökningar, dvs. 14 400 per ansökan, och till 4 000 000 kronor vid 300 ansökningar, dvs. 13 000 per ansökan. Beräkningarna bygger på det förslag som MYH lämnat och som bl.a. innehåller inspektion med tillsyn, ställningstagande och rapportskrivning. Kostnaden per inspektion uppskattades till cirka 22 000 kronor. Enligt förslagen i denna remisspromemoria får MYH istället för ett tillsynsansvar i uppdrag att granska de dokument som tillhandahålls av utfärdare av kvalifikationer. Med denna förändring i förhållande till MYH:s förslag minskas de totala kostnaderna betydligt och bedöms under 2015 uppgå till totalt cirka 10 000 kronor per ansökan. Detta belopp täcker bl.a. administrativ hantering av ansökan, beslutsprocessen och kvalitetssäkring i form av granskning.

Beloppet föreslås betalas av den som lämnar in en ansökan enligt förordningen. Däremot föreslås att ytterligare avgift inte ska betalas om en ny ansökan avseende samma kvalifikation inkommer inom 18 månader från den dag som ett sådant beslut meddelades och under de förutsättningar som anges i 9 § andra och tredje stycket förordningen om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande.

De initiala kostnader som uppstår för framtagande av administrativa rutiner och IT-system uppskattar MYH till cirka 1 720 000 kronor och kostnader för informations- och implementeringsarbetet under det första året uppskattas till cirka 1 500 000. Det är rimligt att staten står för de kostnader som kan hänföras till uppbyggnad av systemet och informationsspridning och som inte täcks av de EU-bidrag MYH erhållit. Dessa kostnader uppskattas till cirka 1 800 000 kr och föreslås tas inom myndighetens ram. Kostnadsbilden torde vara densamma om referensramen skulle ha reglerats genom föreskrifter från myndigheten.

De kostnadsmissiga konsekvenserna av att beslut enligt den föreslagna förordningen föreslås få överklagas till Överklagandenämnden för högskolan bedöms bli begränsade. En utbildningsanordnare kan lämna in en ansökan till MYH ett obegränsat antal gånger. Om en reviderad ansökan inkommer inom 18 månader från den dag ett avslagsbeslut meddelats tas ingen ny avgift ut. För den som har fått avslag på sin ansökan eller av någon annan anledning är missnöjd med myndighetens beslut kommer

det därmed sannolikt att vara enklare och gå snabbare att åtgärda påtalade brister och ansöka på nytt än att överklaga. I de EU-medlemsstater som har infört liknande system har det visat sig att möjligheten att kunna överklaga likartade beslut endast utnyttjats i mycket begränsad utsträckning. Antalet överklaganden bedöms därför bli ytterst få och rymmas inom nämndens befintliga anslag. Alternativet, att inrätta en ny domstolsliknande nämnd, bedöms på grund av det begränsade antal ärenden som nämnden ska pröva, inte vara ekonomiskt försvarbart eftersom det skulle innebära betydligt större kostnader för staten.

Det är viktigt att Sverige gentemot andra EU-länder kan visa att alla kvalifikationer som ingår i referensramen uppfyller krav på kvalitets-säkring och läranderesultat samt att det finns en struktur som inger förtroende när det gäller nivåinplacering. Förslaget om ett ansökningsförfarande för kvalifikationer som inte fastställs i den föreslagna förordningen samt därtill hörande granskning har bedömts vara en kostnadseffektiv modell samtidigt som aktörer både nationellt och internationellt kan få förtroende för referensramen.

En bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU

Förslaget grundar sig på Europaparlamentets och rådets rekommendation om en europeisk referensram för kvalifikationer för livslångt lärande (rekommendationen om EQF) av den 23 april 2008 (EUT C 111, 6.5.2008). Varje medlemsstat i Europeiska unionen har exklusiv kompetens på utbildningsområdet. Europaparlamentets och rådets rekommendation är inte juridiskt bindande för medlemsstaterna. Samtliga medlemsstater har dock valt att följa rekommendationen om EQF. Det lämnade förslaget är förenligt med rekommendationen.

En bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Bestämmelser i den föreslagna förordningen om nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande som reglerar referensramens syfte, nivåer i referensramen och bemyndiganden för MYH att meddela föreskrifter föreslås träda i kraft den 1 mars 2015. Övriga bestämmelser, bl.a. de som avser ansökan och beslut om nivå på en kvalifikation i den nationella referensramen, föreslås träda i kraft först den 1 juli 2015. Detta för att MYH ska ges så goda förutsättningar som möjligt att förbereda införandet av ett ansökningsförfarande enligt förordningen. Det möjliggör dessutom för MYH att i god tid, innan ansökningar kan lämnas in till myndigheten, meddela föreskrifter om vilka resultat av lärande som är av betydelse för nivå 1–7 i referensramen, vilka krav på systematiskt kvalitetsarbete som krävs samt föreskrifter om

omfattningen av uppgiftsskyldigheten och om verkställighet av förordningen.

När den nationella referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande har trätt i kraft behöver den bli känd bland olika intressenter och aktörer. MYH har rapporterat att de avser att genomföra informations- och implementeringsinsatser i form av konferenser, möten och seminarier för intressenterna, ta fram informationsmaterial samt utveckla webbplatsen www.seqf.se.

Antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

Företag som bedriver utbildning och företag som utför validering av icke-formellt och informellt lärande och utfärdar därtill hörande kvalifikationer kan vara intresserade av att ansöka om att få sina kvalifikationer nivåplacerade enligt den föreslagna förordningen. Nedan ges några exempel på företag och organisationer som kan vara intresserade av att ansöka.

Branscherna erbjuder olika vägar för sina medarbetare att utveckla sina kvalifikationer inom branschen. Hos privata utbildningsanordnare sker t.ex. kompetensutveckling till arbetsledare för yrkesarbetare. Sådana utbildningar kan ges inom ett företag, främst inom de stora företagen, eller inom branschutbildningsorganisationer, t.ex. Sveriges Byggindustriers Entreprenörsskola. Liknande utbildningsvägar finns inom de flesta branschorganisationer där branschkurser ger underlag för kompetensutveckling till en högre nivå.

Det finns för närvarande 150 folkhögskolor och 10 nationella studieförbund. Folkhögskolorna har ett stort antal långa särskilda kurser inriktade mot ett specialområde. Dessa kurser har oftast ingen direkt motsvarighet i det offentliga utbildningssystemet. Bland folkhögskolornas särskilda kurser finns ca 150 yrkesutbildningar på eftergymnasial nivå. Här ingår utbildning av fritidsledare, behandlingsassistenter, kyrkomusiker med flera. Även studieförbunden bedriver behörighetsgivande utbildningar.

Vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader

Införandet av den föreslagna förordningen medför inga kostnader i sig. Företag avgör själva om de avser att ansöka om att få nivån på en kvalifikation fastställd i referensramen. MYH får enligt den föreslagna förordningen meddela föreskrifter om vilka resultat av lärande som är av betydelse nivå 1–7 i referensramen samt vilka krav på systematiskt kvali-

tetsarbete som krävs. Såväl utvecklingskostnader som administrativa kostnader kan komma att uppstå för den som ansöker om att få en kvalifikation nivåplacerad i den nationella referensramen. Storleken på dessa kostnader går inte att precisera. Vissa företag kanske kan ansöka utan att särskilda åtgärder behöver vidtas medan andra företag kanske behöver se över t.ex. sina system för hur kvalifikationerna kvalitetssäkras. En administrativ avgift på 10 000 kr föreslås för att få en kvalifikation nivåplacerad.

Vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen

Inga andra kostnader och förändringar uppstår till följd av regleringen.

I vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

Konkurrensförhållandena mellan företagen påverkas inte till följd av regleringen eftersom alla ges möjlighet att ansöka enligt den föreslagna förordningen.

Hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen

Förordningen kan bidra till utvecklingsarbete och kvalitetshöjning av företags kvalifikationer. Förordningen kan ha viss påverkan på företag på så sätt att nivån på en kvalifikation i referensramen kan användas i marknadsföringssyfte av utbildningen. När den europeiska och den nationella referensramen för kvalifikationer fungerar fullt ut kan de underlätta för arbetsgivare att bedöma nivån på kvalifikationer hos såväl svenska som utländska arbetstagare vilket i sin tur kan underlätta möjligheterna för företag att anställa personer med lämplig kompetens.

Om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning

Det finns inte behov av att ta särskild hänsyn till små företag.